

Anna Zysnarska

**Rachunkowość budżetu,
jednostek budżetowych
i samorządowych zakładów
budżetowych**

stan prawny na dzień 30 kwietnia 2012 r.

wydanie II

Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o.
Gdańsk 2012

Spis treści

Wstęp	7
-----------------	---

Część pierwsza

Ogólna charakterystyka sektora finansów publicznych, rachunkowość wykonywania budżetu, jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych oraz rachunki bankowe jednostek

I. Zasady gospodarki finansowej wynikające z ustawy o finansach publicznych. . .	11
1. Charakterystyka sektora finansów publicznych i sektora budżetowego państwa	11
1.1. Jednostki budżetowe i zasady ich finansowania.	20
1.2. Samorządowe zakłady budżetowe	27
2. Zadania sektora publicznego	31
2.1. Zadania gmin	31
2.2. Zadania powiatów	32
2.3. Zadania samorządów województw	33
3. Definicja budżetu państwa i budżetu jednostki samorządu terytorialnego . .	34
3.1. Dochody i wydatki budżetu państwa.	36
3.2. Przychody i rozchody budżetu państwa	40
4. Budżet środków europejskich.	41
5. Budżet jednostki samorządu terytorialnego.	45
6. Dysponenci środków budżetowych	53
6.1. Układy wykonawcze budżetu	53
6.2. Klasyfikacja budżetowa	54
6.2.1. Klasyfikacja według części budżetu państwa.	56
6.2.2. Klasyfikacja według działów	59
6.2.3. Klasyfikacja według rozdziałów	61
6.2.4. Klasyfikacja według paragrafów	61
6.3. Klasyfikacja według wydatków strukturalnych	63
7. Rachunkowość sektora budżetowego	70
II. Gromadzenie i wydatkowanie środków pieniężnych w organie finansowym. . .	73
1. Ogólna charakterystyka miejsc i kierunków przepływów w budżecie państwa	73
2. Ogólne zasady wykonywania budżetu państwa.	76
3. Rachunki bankowe budżetu państwa	81
4. Wykonywanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego	85
4.1. Ogólne zasady wykonywania budżetu JST	85
5. Szczególne zasady rachunkowości wykonywania budżetu państwa – okres przejściowy oraz księga główna budżetu państwa.	91
6. Szczególne zasady rachunkowości i księga główna budżetu JST	101
7. Zobowiązania finansowe jednostek samorządu terytorialnego	116
7.1. Zasady zaciągania zobowiązań przez JST	116

III. Dochody, wydatki i środki pieniężne jednostek budżetowych oraz środki pieniężne samorządowych zakładów budżetowych	121
1. Ogólna charakterystyka szczególnych zasad rachunkowości jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych.	121
2. Rachunki bieżące jednostek budżetowych.	128
2.1. Ewidencja dochodów budżetowych w jednostkach budżetowych.	130
2.2. Ewidencja wydatków budżetowych w jednostkach budżetowych.	133
3. Rachunki bieżące samorządowych zakładów budżetowych	138
4. Pomocnicze rachunki bankowe	140
4.1. Pomocnicze rachunki bankowe według „rozporządzenia” – zasady ogólne	140
4.2. Pomocnicze rachunki bankowe dla obsługi budżetu państwa w zakresie krajowych środków finansowych.	143
5. Rachunki „dochodów własnych” jednostek budżetowych	149
5.1. Rachunki „dochodów własnych” państwowych jednostek budżetowych	150
5.2. Rachunki „dochodów własnych” samorządowych jednostek budżetowych	152
6. Rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia.	154
7. Rachunek państwowych funduszy celowych	155
8. Rachunki środków europejskich	157
8.1. Rachunek środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi	158
8.2. Rachunek środków europejskich	161
9. Krótkoterminowe aktywa finansowe	164
10. Rozliczenia gotówkowe	168
11. Zaangażowanie	171
11.1. Ewidencja zaangażowania środków na wydatki budżetowe.	173
11.2. Ewidencja zaangażowania planu finansowego samorządowego zakładu budżetowego	178
11.3. Ewidencja zaangażowania wydatków środków europejskich	180
IV. Sprawozdawczość	181
1. Sprawozdawczość budżetowa	181
2. Sprawozdawczość budżetowa w układzie zadaniowym	188
3. Sprawozdanie finansowe i ogólne zasady jego sporządzania	191
3.1. Bilans z wykonania budżetu JST	193
3.2. Bilans jednostki budżetowej i samorządowego zakładu budżetowego.	194
3.3. Skonsolidowany bilans jednostki samorządu terytorialnego	198
3.4. Rachunek zysków i strat jednostki	200
3.5. Zestawienie zmian w funduszu	202

Część druga

Charakterystyka i ewidencja pozostałych składników majątkowych, operacji wynikowych, wyniku finansowego, funduszy i rezerw

I. Majątek trwały w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych	207
1. Podstawowy podział majątku trwałego i zasady jego wyceny	207

2. Środki trwałe jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych	209
2.1. Urządzenia ewidencyjne środków trwałych	211
2.2. Zasady dokonywania odpisów amortyzacyjnych dla środków trwałych.	213
2.3. Ewidencja zmian w stanie i wartości środków trwałych	214
3. Pozostałe składniki rzeczowego majątku trwałego	217
3.1. Zbiory biblioteczne	217
3.2. Mienie zlikwidowanych jednostek	219
3.3. Dobra kultury	220
4. Wartości niematerialne i prawne	221
5. Długoterminowe aktywa finansowe	225
6. Należności długoterminowe.	230
II. Środki trwałe w budowie (inwestycje)	233
1. Definicja inwestycji w sektorze publicznym.	233
2. Inwestycje jednostek budżetowych.	234
3. Inwestycje samorządowych zakładów budżetowych	238
4. Koszty inwestycji finansowanej ze środków budżetu państwa	240
5. Przekazywanie środków budżetu państwa na finansowanie inwestycji.	241
5.1. Ewidencja w jednostkach budżetowych dotacji na inwestycje oraz środków z budżetu na inwestycje	242
6. Rozliczanie inwestycji.	243
III. Majątek obrotowy w jednostkach budżetowych i samorządowych zakładach budżetowych	249
1. Rozrachunki i rozliczenia	249
1.1. Pojęcia rozrachunków, roszczeń i rozliczeń	249
1.2. Wycena i ewidencja rozrachunków oraz rozliczeń	250
1.2.1. Ewidencja rozrachunków z odbiorcami i dostawcami	252
1.2.2. Ewidencja należności z tytułu dochodów budżetowych.	254
1.2.3. Rozliczenie dochodów budżetowych	257
1.2.4. Rozliczenie wydatków budżetowych	258
1.2.5. Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich	259
1.2.6. Rozrachunki z budżetami	261
1.2.7. Rozliczenie wydatków z budżetu środków europejskich	265
1.2.8. Rozliczenie wydatków ze środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi	267
1.2.9. Pozostałe rozrachunki publicznoprawne	268
1.2.10. Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	269
1.2.11. Pozostałe rozrachunki z pracownikami	272
1.2.12. Pozostałe rozrachunki	274
1.3. Odpisy aktualizujące należności.	276
1.4. Zasady wyceny należności i zobowiązań w walutach obcych	280
2. Materiały i towary	282
2.1. Definicja materiałów oraz ceny ewidencyjne stosowane w obrocie materiałowym	282
2.2. Wycena rozchodów materiałowych.	284
2.3. Wycena bilansowa zapasu materiałów	288

2.4. Zakup materiałów i jego rozliczenie oraz ewidencja ich rozchodu . . .	289
2.5. Obrót towarowy.	292
3. Produkty działalności	294
3.1. Definicja produktów pracy.	294
3.2. Ceny ewidencyjne w obrocie wyrobami gotowymi	294
3.3. Ewidencja obrotu wyrobami gotowymi	295
IV. Klasyfikacja, ewidencja i rozliczanie kosztów działalności podstawowej. . . .	299
1. Definicja kosztów i ich klasyfikacja.	299
2. Układy i warianty ewidencji kosztów	304
2.1. Ewidencja kosztów według rodzaju – wariant I ewidencji kosztów. . .	305
2.2. Zasady grupowania i rozliczania kosztów według wariantu III	313
2.3. Koszty w układzie kalkulacyjnym	319
2.4. Zmiana stanu produktów.	320
3. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	323
4. Sposoby rozliczania kosztów zakupu.	328
V. Przychody oraz związane z nimi koszty, zyski i straty nadzwyczajne	333
1. Przychody, przychody budżetu a dochody budżetowe	333
2. Przychody z działalności podstawowej.	335
2.1. Sprzedaż wyrobów gotowych i usług.	335
2.2. Przychody z tytułu dochodów budżetowych	336
2.3. Sprzedaż towarów	338
2.4. Przychody z tytułu dotacji budżetowych i środków własnych na inwestycje	339
3. Przychody z tytułu operacji finansowych	343
4. Koszty operacji finansowych	345
5. Przychody i koszty pozostałej działalności operacyjnej	347
6. Zyski i straty nadzwyczajne	350
7. Obroty wewnętrzne i związane z nimi koszty	352
VI. Ewidencja funduszy, rezerw, przychodów przyszłych okresów i wyniku finansowego	355
1. Fundusz jednostki	355
2. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.	358
3. Fundusze celowe	361
4. Fundusz mienia zlikwidowanych jednostek	362
5. Rezerwy na zobowiązania	363
6. Przychody przyszłych okresów	365
7. Ustalanie wyniku finansowego w jednostkach budżetowych	367
8. Ustalanie i rozliczanie wyniku finansowego w samorządowych zakładach budżetowych	369
Bibliografia	375
Spis aktów prawnych	376
Spis schematów	379
Spis tabel	383
Spis rysunków	385